

ยุทธศาสตร์ที่ 3

(ร่าง) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

1. สถานการณ์และแนวโน้ม

1.1 ปัจจัยภายนอก

- การประเมินสถานการณ์แนวโน้มหลัก การเมืองของโลกยังคงมีสหรัฐอเมริกาเป็นตัวแสดงหลัก ซึ่งสหรัฐอเมริกายังเป็นผู้นำทางทหารที่เข้มแข็งและสามารถผนึกกำลังกับพันธมิตร โดยเฉพาะยุโรป ในการรับมือกับ วิกฤตความขัดแย้งของโลก และภัยคุกคามใหม่ที่เกิดขึ้น รวมถึง สหรัฐอเมริกายังมีความได้เปรียบด้านเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้า มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญเพียงพอโดยไม่ต้องพึ่งพิงหรือนำเข้าจากประเทศอื่นๆ ได้แก่ น้ำมัน และ ก๊าซธรรมชาติ นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกายังมีการใช้อำนาจอ่อน (Soft Power) ร่วมกับอำนาจแข็ง (Hard Power) ส่งผลให้สหรัฐอเมริกา ยังคงมีความเข้มแข็งและเป็นที่น่าเกรงขามต่อประเทศอื่นๆ อย่างไรก็ตาม มีการคาดการณ์ว่าบทบาทของ สหรัฐอเมริกา จะถูกท้าทายจากประเทศอื่นมากขึ้น อาทิ จีน และรัสเซีย เพื่อถ่วงดุลอำนาจ

- สาธารณรัฐประชาชนจีน เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของโลกและกระแสโลกาภิวัตน์ใหม่มากขึ้นเรื่อย ๆ จากการปรับนโยบายการต่างประเทศให้เป็นเชิงรุกและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น การเปิดรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากเป็นอันดับ 1 ของโลก (Global Investment Trend Monitor 2557) รวมทั้งส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพ ด้วยการเพิ่มความร่วมมืออันเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของจีน ประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศอื่นๆ อาทิ การออกนโยบาย One Belt One Road เส้นทางเชื่อมโยงการค้าใหม่ของจีนกับภูมิภาคอาเซียน ที่ส่งผลอย่างมากต่อภูมิภาคอาเซียนโดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งมีทำเลที่ตั้งเป็นศูนย์กลางของเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อระหว่างจีนผ่านอาเซียนเชื่อมโยงไปยังอินเดีย จึงทำให้ไทยมีแนวโน้มที่จะมีการลงทุนจากต่างประเทศเข้าสู่ประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ทั้งจากประเทศจีน รวมถึงประเทศญี่ปุ่นที่มีความพยายามจะรักษาอำนาจจากการที่มีฐานผลิตในประเทศไทยจำนวนมากแต่เดิม

- ปัญหาภัยคุกคามต่อความมั่นคงต่างๆ ส่งผลให้หลายประเทศจัดให้ปัญหาความมั่นคงเป็นความสำคัญลำดับต้นๆ ของประเทศ เช่น ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ความขัดแย้งภายในประเทศ การแพร่ขยายของอาวุธทำลายล้างสูง การค้าอาวุธ การค้ามนุษย์ ความยากจน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การแพร่ระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง ความมั่นคงด้านอาหาร ความมั่นคงทางพลังงาน เป็นต้น

- สถานการณ์และแนวโน้มของพัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัลแพลตฟอร์ม¹ อย่างก้าวกระโดด และฉับพลันจะเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับวิถีชีวิตและการพัฒนาในทุกด้าน ในช่วงที่ผ่านมา การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น เทคโนโลยีสื่อสารและเทคโนโลยีชีวภาพ ทำให้รูปแบบการผลิต การดำเนินธุรกิจและการใช้ชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปมากอย่างรวดเร็ว มนุษย์สามารถสื่อสารทั้งภาพและเสียงได้อย่างไร้พรมแดน การทำธุรกิจและธุรกรรมบนโครงข่ายดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น ประเทศที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างก้าวกระโดด เช่น การลงทุนวิจัยและพัฒนาอย่างมากในประเทศเกาหลีได้ผลักดันผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศให้เติบโตอย่างก้าวกระโดดจาก

¹ หมายถึง สภาวะแวดล้อมการใช้งานเครือข่ายทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งเชื่อมต่ออุปกรณ์ทุกชนิดที่สามารถรองรับการเชื่อมต่อทางอินเทอร์เน็ตจากผู้ให้บริการมายังผู้รับบริการ โดยใช้ทรัพยากรทางข้อมูลและเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

67,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี 2523 เป็น 561,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี 2543 หรือขยายตัวประมาณ 8.3 เท่าภายใน 20 ปี และกรณีประเทศจีนทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นจาก 1.2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี 2543 เป็น 6.6 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี 2553 และใช้เวลาอีกเพียง 4 ปีในการขยายตัวเป็น 10.4 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี 2557 ดังนั้น ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญและเร่งการพัฒนากำลังคนด้านวิจัยและพัฒนา รวมทั้งส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เป็นการบูรณาการองค์ความรู้ศาสตร์ทั้งห้า หรือ STEAM (science, technology, engineering, arts, mathematics) เพื่อพัฒนาเด็กวัยเรียนให้คิดเป็นวิทยาศาสตร์ จะทำให้สามารถเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ก้าวกระโดดการพัฒนา และลดความเหลื่อมล้ำและสร้างคุณภาพชีวิต

- ในอนาคตองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สั่งสมมาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์พื้นฐานแขนงใหม่ เช่น วิทยาการรับรู้ (Cognitive Science) ซึ่งเป็นการทำงานระหว่างสมองและจิตใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความคิด อารมณ์ และการกระทำ เป็นต้น มีความสำคัญต่อการสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ที่จะส่งผลให้เกิดการพลิกโฉมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการดำรงชีวิตของมนุษย์แบบก้าวกระโดด (Disruptive Technology) โดยมีแนวโน้มว่าเกิดการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ 12 ด้าน ได้แก่ (1) อินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ (2) โปรแกรมอัจฉริยะที่สามารถคิดและทำงานแทนมนุษย์ (3) อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่งทุกอย่าง (Internet of Things) (4) เทคโนโลยีคลาวด์ (Cloud Technology) (5) เทคโนโลยีหุ่นยนต์ขั้นก้าวหน้า (Advanced Robotics) (6) ยานพาหนะไร้คนขับ (Autonomous and Near-Autonomous Vehicles) (7) เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ (Next-Generation Genomics) (8) เทคโนโลยีการเก็บพลังงาน (Energy Storage) (9) การพิมพ์แบบสามมิติ (3D Printing) (10) เทคโนโลยีวัสดุขั้นก้าวหน้า (11) เทคโนโลยีการขุดเจาะน้ำมันและก๊าซขั้นก้าวหน้า และ (12) เทคโนโลยีพลังงานทดแทน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดังกล่าวส่งผลกระทบต่อประเทศทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคม

- การพัฒนาเทคโนโลยีจะส่งผลกระทบต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น อินเทอร์เน็ตกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของทุกคนเนื่องจากการพัฒนาอุปกรณ์สื่อสารประสิทธิภาพสูงที่สามารถบรรจุ รับ ประมวลผล และแสดงผลข้อมูลได้อย่างมหาศาล โดยคาดว่าในปี 2025 ประชากรโลกประมาณ 2-3 พันล้านคนจะสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ ทำให้ผู้บริโภคมีความต้องการและพฤติกรรมผู้บริโภคที่ต้องการความสะดวกสบายและความเป็นส่วนตัวมากขึ้น เกิดการรวมกลุ่มบุคคลที่มีความชอบคล้ายคลึงกันบนโลกออนไลน์ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลมีความเป็นปัจเจกนิยมมากขึ้น (Individualism) ความต้องการรู้จักตัวตนที่แท้จริงของกันและกันจะลดลง โดยการใช้เครื่องมือ ส่งผลต่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็วที่จะนำสังคมไทยไปสู่สังคมดิจิทัลมากขึ้น เป็นความท้าทายต่อการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ต้องปรับให้อยู่บนฐานของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล และเอื้อต่อคนทุกกลุ่มให้สามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่จำกัดเวลา และสถานที่ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

1.2 ปัจจัยภายใน

- การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ส่งผลให้ครอบครัวไทยมีขนาดเล็กลงจาก 3.6 คน ในปี 2543 เหลือ 2.7 คน ในปี 2557 และมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น อาทิ ครอบครัวที่มีเฉพาะคู่สามีภรรยาแต่ไม่มีบุตร ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวเพศเดียวกัน ครอบครัวข้ามรุ่น ครอบครัวอยู่คนเดียว ซึ่งครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวและครอบครัวข้ามรุ่นถือเป็นครอบครัวที่มีความเปราะบาง

มากกว่าครอบครัวประเภทอื่น โดยในปี 2556 มีครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว 1.4 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ของครัวเรือนทั้งหมด และส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวที่มักมีปัญหายากจนและความลำบากในการจัดหาที่อยู่อาศัย อีกทั้งยังต้องรับมือกับทัศนคติในเชิงลบและการตีตราทางสังคม โดยเฉพาะแม่เลี้ยงเดี่ยวที่มีอายุน้อย ขณะที่ครอบครัวข้ามรุ่นมีจำนวนมากกว่า 400,000 ครัวเรือนหรือคิดเป็นร้อยละ 2 ของครัวเรือนทั้งหมด และมีเด็กจำนวนมากถึง 1.24 ล้านคนที่อาศัยอยู่ในครอบครัวข้ามรุ่น และหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นหญิงสูงอายุ และ 1 ใน 5 ของผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการและการศึกษาต่อของเด็ก ทั้งนี้ พบว่าเด็กที่ได้รับการดูแลโดยปู่ย่าตายายที่สูงอายุมีผลการเรียนที่ต่ำกว่าเด็กที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ นอกจากนี้ ยังพบว่าครอบครัวอยู่คนเดียวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2530 มีประมาณร้อยละ 6 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14 ในปี 2556 และคาดว่าในปี 2576 จะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 (ที่มา : Thailand.UNFPA.org) อีกทั้งโครงสร้างประชากรไทยจะเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในปี 2564

• **โครงสร้างและองค์ประกอบของประชากรในแต่ละเจนเนอเรชัน** ในช่วงระยะเวลา 20 ปีข้างหน้า ประชากรในประเทศไทยจะมีเจนเนอเรชันแตกต่างกัน และจะมีเจนเนอเรชันใหม่ๆ เพิ่มขึ้น โดยในปี 2560 ประเทศไทยมีประชากร 5 รุ่นเจนเนอเรชัน ได้แก่ (1) รุ่นก่อนเบบี้บูมเมอร์ซึ่งเกิดก่อนปี พ.ศ. 2489 (2) รุ่นเบบี้บูมเมอร์ เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2489-2507 (3) รุ่นเจนเนอเรชันเอกซ์ เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2508-2524 (4) รุ่นเจนเนอเรชันวาย เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2525-2548 และ (5) รุ่นเจนเนอเรชันซีและอัลฟา เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2549-2568 โดยเจนเนอเรชันวายมีมากที่สุดร้อยละ 32 ของประชากรทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เจนเนอเรชันเอกซ์ร้อยละ 26 ของประชากรทั้งหมด และปี 2579 ประเทศไทยจะมีประชากรทั้งหมด 6 รุ่น ประกอบด้วย 5 รุ่นที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน และจะมีรุ่นหลังเจนเนอเรชันซีและอัลฟาเพิ่มเข้ามาเป็นวัยเด็กตั้งแต่นั้นปี 2569 โดยในช่วงระยะเวลา 20 ปีข้างหน้า ประชากรรุ่นเจนเนอเรชันซีและอัลฟา และรุ่นเจนเนอเรชันหลังเจนอัลฟา ซึ่งเป็นวัยเด็กและวัยแรงงานมีอัตราการเติบโตประชากรที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรเจนเนอเรชันเอกซ์ เจนเนอเรชันวาย และเบบี้บูมเมอร์ จะมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี 2560 โดยประชากรเจนเนอเรชันวาย จะยังคงเป็นประชากรที่มีจำนวนและสัดส่วนมากที่สุด ประมาณร้อยละ 31 ของประชากรทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เจนเนอเรชันเอกซ์ ร้อยละ 23.99 ของประชากรทั้งหมด และเจนเนอเรชันซีและอัลฟามีร้อยละ 21.85 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งความหลากหลายของรุ่นเจนเนอเรชันที่มีทัศนคติ พฤติกรรมที่แตกต่างกัน ทำให้สังคมในอนาคตจะประกอบด้วยคนที่มีความหลากหลายทางความคิดและการใช้ชีวิตมากขึ้น

2. เป้าหมาย

2.1 **เป้าหมายอนาคตประเทศไทย** : ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีรายได้สูง (โดยมีเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 5) สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความสุข ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีงานและรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในระดับดี มีการธำรงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย มีความเป็นพลเมือง มีระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพและโปร่งใส มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน นำสู่การเป็นประเทศที่น่าอยู่ เป็นผู้นำด้านวิสาหกิจเพื่อสังคม และเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง การค้า การลงทุน การศึกษา ศาสนา และการดูแลสุขภาพ

2.2 เป้าหมายการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

การวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วซึ่งเป็นเป้าหมายในอีก 20 ปี ข้างหน้า โดยคนไทยในอนาคต มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ตีรอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม ออบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู้การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

2.3 กรอบทิศทางและเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย เพื่อให้คนไทยในอนาคต มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ตีรอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม ออบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเน้นให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ควบคู่กับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4 ด้าน ได้แก่

- **ใจ** มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม ออบอ้อมอารี มีวินัย ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ รักษาศีลธรรม คุณธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรมสำหรับ “คนไทย” พื้นฐานทุกคนในวงกว้าง จนเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยรักษาความเป็นไทย เข้าใจสังคมไทยและสังคมโลก ยอมรับความแตกต่าง มีความเคร่งครัดและปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายของสังคม
- **สติปัญญา** มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 มีนิสัยรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และพึ่งตนเองได้ มีความรู้สามารถหลากหลายด้าน (well-rounded) และความรู้รอบตัวสูง
- **กาย** มีพัฒนาการที่ตีรอบด้านตั้งแต่อยู่ในครรภ์ มีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง รักการเล่นกีฬา ขจัดปัญหาเด็กปฐมวัยได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ และมีพัฒนาการไม่สมวัย
- **สภาพแวดล้อม** ครอบครัวไทย จะต้องมีความสามารถในการสั่งสอน ดูแลเยาวชนในครอบครัวได้ ไม่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชัน ระบบนิเวศที่สนับสนุนครอบครัวในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ สังคมที่มีความสุข

2.4 เป้าหมายตัวชี้วัด²

- ดัชนีการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (HDI) มีค่าคะแนนมากกว่า 0.90
- Global Entrepreneurship Index อยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 70
- SDG 3 มีเปอร์เซ็นต์ไทล์สูงกว่า 90
- คะแนน PISA สูงกว่า 500 คะแนน

² ตัวชี้วัดที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม ที่สะท้อนการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และตัวชี้วัดคุณภาพขั้นต่ำของโรงเรียน

3. ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญและแนวทางการพัฒนา

การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาเพื่อรองรับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยต้องมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญทั้งในส่วนของ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เพื่อให้คนมีความดีอยู่ใน ‘วิถี’ การดำเนินชีวิตและมีจิตสำนึกร่วม ในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ และมีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึง การเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้ อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว รวมถึงความตระหนักถึงพหุปัญญา (multiple intelligence) ของมนุษย์ที่หลากหลายและการพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของพหุปัญญา แต่ละประเภท และการปฏิรูประบบเสริมสร้างความรอบรู้และจิตสำนึกทางสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมี ศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อมกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ทั้งการเสริมสร้างครอบครัวที่เข้มแข็งอบอุ่นซึ่งเป็นการวางรากฐานการส่งต่อเด็กที่มีคุณภาพสู่การพัฒนาในช่วงอายุถัดไป โดยการส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพ การสร้างครอบครัวที่เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ การส่งเสริมบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาคน การพัฒนาระบบ ฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ระหว่างกระทรวง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทาง สังคมและพัฒนาประเทศ ในการใช้กิจกรรมนันทนาการและกีฬาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสุขภาวะของ ประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศและกีฬา เพื่อการอาชีพ โดยมีประเด็นการพัฒนาที่สำคัญและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1 ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ : ในระยะ 5 ปี 10 ปี 15 ปี และภายใน 20 ปี

1) ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 – 2564) “พลิกโฉมปูพื้นฐาน”

1.1) คนไทย

- คนไทยมีคุณธรรมเป็นพื้นฐาน และอัตลักษณ์ใหม่ที่มีวินัย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิ ผู้อื่น ซื่อสัตย์ มีคุณธรรมจริยธรรม มัธยัสถ์อดออม มีจิตสาธารณะ จิตสำนึกความเป็นไทย มีความรับผิดชอบ ต่อเสรีภาพและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง
- เด็กและเยาวชนได้รับการปูพื้นฐานหลักของทักษะศตวรรษที่ 21 มีวินัย เคารพ กฎหมาย เคารพสิทธิผู้อื่น ซื่อสัตย์ มีคุณธรรมจริยธรรม มัธยัสถ์ อดออม รักการเรียนรู้ มีทักษะทางการเงิน มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และ STEAM
- คนไทยได้รับการพัฒนาทักษะการทำงานสูงขึ้นและได้รับการปลูกฝังค่านิยมในเรื่อง วินัยในการทำงานและการเงิน
- ผู้สูงอายุ ได้รับการดูแลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีงานทำ มีรายได้ เข้าถึงระบบการประกัน สุขภาพ มีส่วนร่วมทางสังคม มีระบบสนับสนุนการดูแลในกรณีที่เกิดอยู่ในระดับภาวะพึ่งพาสูง

1.2) ครอบครัวไทย

- พ่อแม่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรภ์ และครอบครัวได้รับการสนับสนุนการเลี้ยงดูบุตรอย่างมีคุณภาพ
- ครอบครัวไทยได้รับการพัฒนาให้มีบทบาทในการสร้างคนที่ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย เคารพกฎหมายและสิทธิของผู้อื่น และมีจิตสำนึกความเป็นไทย

1.3) สังคมไทย

- มีระบบการบริหารจัดการชุมชนที่ดีเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนให้รู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- สังคมไทยเป็นสังคมที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ที่จะนำไปสู่สังคมที่เข้มแข็ง

1.4) สภาพแวดล้อมและกลไก

- ปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉมเพื่อรองรับโลกในศตวรรษที่ 21 (มีการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับอนุบาล มีการปรับปรุงโครงสร้างการศึกษาที่เน้นสายอาชีพมากขึ้น) มีการเรียนการสอนและการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เกิดทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะภาษาที่ 3 ทักษะและความรู้ในการประกอบอาชีพใหม่ ๆ อย่างคล่องตัว
- มีการปรับระบบการสร้างคนและการสร้างสรรค์งานวิจัยที่ตรงต่อความต้องการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศ
- มีการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมและผู้ประกอบการยุคใหม่
- มีระบบบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานที่ประชากรทุกระดับเข้าถึงได้ และประชาชนเน้นการดูแลสุขภาพและการป้องกัน ชุมชนเกิดเป็นแหล่งบ่มเพาะจิตสำนึกการมีสุขภาพดีของประชาชน มีระบบฐานข้อมูลกลางสุขภาพของประชาชนตลอดช่วงชีวิต
- มีกิจกรรมการออกกำลังกาย การเล่นกีฬาและนันทนาการ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีทั้งกาย ใจ สติปัญญา และหล่อหลอมจิตวิญญาณการเป็นพลเมืองดี มีโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางกีฬาและนันทนาการที่ได้มาตรฐาน
- มีการบูรณาการระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2) ระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2565 – 2569) “ต่อยอดสิ่งใหม่”

2.1) คนไทย

- เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย ได้รับการดูแลอย่างครบวงจร มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน เด็กและเยาวชนที่รู้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถนำองค์ความรู้ STEAM เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวันและการทำงาน มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3

- คนไทยมีทักษะ มีความรู้ มีทักษะอาชีพสูงขึ้นเพียงพอที่จะสร้างงานและสร้างรายได้หลายช่องทาง สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงาน คนไทยมีความสามารถบริหารการเงินและวางแผนชีวิตเป็นอย่างดี

- ผู้สูงอายุ ได้รับการดูแลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามทักษะ ความสามารถ และระดับของภาวะพึ่งพา มีงานทำ มีหลักประกันที่มั่นคงในการดำรงชีวิตทั้งด้านรายได้ การประกันสุขภาพ และการดูแลกิจกรรมประจำวันหากอยู่ในภาวะพึ่งพา

2.2) ครอบครัวไทย

- พ่อแม่ได้รับการเสริมพลังในการเลี้ยงบุตรและการดูแลบุพการีอย่างมีคุณภาพจากภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมให้สอดคล้องกับภาวะการณ์ทางประชากรและตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างสมดุลระหว่างการทำงานหารายได้และการดูแลสมาชิกในครอบครัว

2.3) สังคมไทย

- สังคมไทยเป็นสังคมแบบมีส่วนร่วม มีค่านิยมต่อต้านการคอร์รัปชัน และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4) สภาพแวดล้อมและกลไก

- ปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉมเพื่อรองรับโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างต่อเนื่อง และเกิดเครือข่ายการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้แบบพหุปัญญา พหุวัฒนธรรม และเชื่อมต่อความรู้กับภาคธุรกิจภาคสังคม

- มีนักวิจัยและผลงานวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพ สามารถส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างดี

- มีการพัฒนานวัตกรรมและผู้ประกอบการยุคใหม่อย่างเป็นระบบ และมีผู้ประกอบการ Startup³ ที่สามารถเติบโตทางธุรกิจ (Grow Up) จำนวนมาก และส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้น

- มีระบบบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานและประชากรทุกคนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง มีชุมชนเป็นฐานในการสร้างการมีสุขภาพที่ดีของคนในชุมชน มี Health Literacy มีระบบการดูแลสุขภาพทางไกลให้มีความหลากหลายเข้าถึงง่าย

- มีการเล่นกีฬาตามความถนัดหรือความสนใจเฉพาะบุคคลอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีชีวิต มีระบบพัฒนานักกีฬาและบุคลากรด้านกีฬาและนันทนาการที่ได้มาตรฐานเพื่อต่อยอดศักยภาพให้สูงขึ้น และมีการวางรากฐานอุตสาหกรรมกีฬา

- มีการใช้ระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบตลอดทุกช่วงอายุสามารถนำมาใช้บริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

³ Startup หมายถึง บริษัทที่ออกแบบมาเพื่อให้สามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็ว โดยใช้ทรัพยากรทางเทคโนโลยีและกลไกการขับเคลื่อนทางธุรกิจที่ดึงดูดชนมาเป็นผู้ร่วมสร้างการให้บริการขนาดใหญ่

3) ระยะเวลา 15 ปี (พ.ศ. 2570 – 2574) “ก้าวไกลเป็นเลิศ”

3.1) คนไทย

- เด็กและเยาวชน รักการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 ที่ดีเยี่ยม และมีความสามารถและทักษะการคิดวิเคราะห์ที่หลากหลาย สามารถนำมาปรับใช้กับสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

- คนไทยมีสมรรถนะของการเป็นแรงงานทักษะสูง สามารถเรียนรู้ในการพัฒนาและสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ได้ดี มีความคิดริเริ่ม และสามารถเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และมีความมั่นคงทางด้านการเงิน

- ผู้สูงอายุ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขภาพดี มีงานทำอย่างมั่นคง สามารถสร้างรายได้และพึ่งพาตนเองได้เป็นอย่างดี และสามารถบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม

3.2) ครอบครัวไทย

- ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง และมีจิตสำนึกความเป็นไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียง

3.3) สังคมไทย

- สังคมไทยมีคนไทยที่มีวินัย คนไทยมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม มีความมั่นคง มีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์และวิถีความเป็นไทย เป็นสังคมโปร่งใส การทุจริตคอร์รัปชันลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

3.4) สภาพแวดล้อมและกลไก

- มีระบบเทคโนโลยีการเรียนรู้ยุคใหม่อย่างเต็มรูปแบบที่ทุกคนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ในการยกระดับความรู้ ทักษะอาชีพ และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับโลกยุคใหม่

- มีนวัตกรรมวิจัยและผลงานวิจัยและพัฒนา ที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เป็นของคนไทยหรือประเทศไทย และส่งผลโดยตรงต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

- มีธุรกิจใหม่ที่มีใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และสามารถไปสู่อุตสาหกรรมต่างประเทศได้ และประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลาง Startup ชั้นนำระดับนานาชาติ

- มีระบบบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ทั่วประเทศ

- มีระบบการส่งเสริมการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ และกีฬาเพื่ออาชีพและมีเส้นทางอาชีพที่มั่นคง และมีการพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาอย่างต่อเนื่อง

4) ระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2575 – 2579) “มั่นคง ยั่งยืน”

4.1) คนไทย

- คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความพร้อมในทุกมิติตามมาตรฐานและสมรรถนะทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม มีจิตวิญญาณที่ดี เข้าใจในการปฏิบัติตนปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม มีความสามารถในการกำกับ ควบคุมตนเอง มีความมุ่งมั่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สังสรรค์สิ่งที่ดี มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีความสุข และมีทักษะการครองชีวิตในศตวรรษที่ 21 อย่างสมบูรณ์

- เด็กและเยาวชน มีนิสัยรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา และความรู้รอบตัวสูง มีสมรรถนะพื้นฐานในการทำงาน ทักษะการเป็นนักคิด นวัตกรรม และผู้ประกอบการ มีคุณลักษณะของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกมิติ

- คนไทยมีสมรรถนะของการเป็นแรงงานทักษะสูง (Sophisticated worker) นวัตกรรม (Innovator) นักคิด (Thinker) และผู้ประกอบการ (Entrepreneur) และสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ที่มีความหลากหลาย มีคุณลักษณะของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกมิติ

- ผู้สูงอายุมีความมั่นคงในชีวิต มีสุขภาพดี สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคม ได้รับการยอมรับเป็นสถาบันสังคมผู้สูงวัยที่มีบทบาทในการสนับสนุนการขับเคลื่อนประเทศ มีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้กับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพทั้งด้านกาย ใจ จิตวิญญาณ และสติปัญญา มีคุณลักษณะของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกมิติ

4.2) ครอบครัวไทย

- พ่อแม่มีความสามารถในการดูแลเลี้ยงดูบุตรและดูแลบุพการีอย่างมีคุณภาพ ให้ความรัก ความอบอุ่น และความมั่นคงให้กับคนในครอบครัวได้เป็นอย่างดี

- ครอบครัวไทยมีความมั่นคง ครอบครัวอบอุ่น มีความสุขบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตของครอบครัวไทยเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

4.3) สังคมไทย

- สังคมไทยมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ

4.4) สภาพแวดล้อมและกลไก

- มีระบบการเรียนรู้ที่รองรับโลกในศตวรรษที่ 21 ที่สมบูรณ์ และระบบสร้างสรรคงานวิจัยที่สอดคล้องกับพลวัตทางประชากรและการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน และมีส่วนสร้างคนไทยให้มีคุณลักษณะของมนุษย์ที่สมบูรณ์

- มีนักวิจัยและผลงานวิจัยและพัฒนาที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของประเทศและนานาชาติ และเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นศูนย์กลางด้านนวัตกรรมใหม่เพื่อเศรษฐกิจและสังคมนานาชาติ

- ธุรกิจมีความยั่งยืนและเติบโต สามารถสร้างรายได้หลักเข้าสู่ประเทศและยกระดับรายได้ของประเทศ

- มีระบบบริการสาธารณสุขของคนในชาติเป็นไปตามมาตรฐานประเทศพัฒนาแล้ว มีระบบการคลังสุขภาพและระบบหลักประกันสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ พอเพียง เป็นธรรมและยั่งยืน

- ประเทศไทยมีความเป็นเลิศและมีชื่อเสียงด้านกีฬา และอุตสาหกรรมกีฬาสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ

3.2 แนวทางการพัฒนา

1) **การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม** (Transformation of Culture) มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการร่วมระหว่าง “ครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา และสื่อ” ในการหล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต ดังนี้

1.1) **การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว** โดยส่งเสริมให้ครอบครัวมีความอบอุ่น ดำเนินชีวิตโดยยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม มัชยสถ์ อดออม ซื่อสัตย์ และแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าว รวมทั้งการพัฒนาพ่อแม่ให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

1.2) **การบูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา** โดยให้สถานศึกษาสอดแทรกการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตสาธารณะเข้าไปในทุกสาระวิชาและในทุกกิจกรรม รวมทั้งปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ รวมถึงการรักษาขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงาม

1.3) **การสร้างความเข้มแข็งในสถาบันทางศาสนา** เพื่อเผยแผ่หลักคำสอนที่ดีงามให้แก่ประชาชน โดยพัฒนา ผู้เผยแผ่ศาสนาให้ประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างตาม คำสอนที่ถูกต้องของแต่ละศาสนา รวมทั้งมีการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนทางศาสนาที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตที่เข้าใจง่าย และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

1.4) **การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน** โดยการพัฒนาผู้นำชุมชนให้เป็นต้นแบบของการมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในการจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ การจัดระเบียบสังคม และการนำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม รวมถึงการลงโทษผู้ละเมิดบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม

1.5) **การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ** โดยกระตุ้นให้ภาคธุรกิจมีการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล พัฒนาสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมของคนทุกคนในบริษัททั้งพนักงานและลูกค้า ปรับเปลี่ยนทัศนคติการคำนวณผลตอบแทนให้คำนึงถึงต้นทุนทางสังคม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อตอบแทนสังคม รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการประกอบธุรกิจเพื่อสังคม เช่น วิสาหกิจเพื่อสังคม เป็นต้น

1.6) **การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม** โดยส่งเสริมให้สื่อและสื่อสารมวลชนปฏิบัติตามจรรยาบรรณสื่ออย่างเคร่งครัด การจัดเวลาและพื้นที่ออกอากาศให้แก่สื่อสร้างสรรค์ ในช่วงเวลาที่มีผู้ชมมากที่สุด รวมทั้งการส่งเสริมการใช้สื่อออนไลน์และเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ นำเสนอตัวอย่างของการมีคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตสาธารณะเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

1.7) **การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม** โดยสร้างความตระหนักให้ประชาชนรู้จักหน้าที่ของตนเอง การตรงต่อเวลา การยอมรับความหลากหลาย เห็นคุณค่าและความสำคัญในการประกอบสัมมาอาชีพหรือมีงานทำ เน้นการพึ่งพาตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมและต่อผู้อื่น และเป็นพลเมืองที่ดี และส่งเสริมให้มีวัฒนธรรมการทำงานเพื่อส่วนรวม สนับสนุน ส่งเสริม เป้าหมายของประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ

2) **การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต** มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วง การตั้งครรภ์ วัยเรียน วัยรุ่น/นักศึกษา วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย มีความรอบรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) มีความสามารถในการ วางแผนชีวิตและการวางแผนทางการเงิน (Financial Planning) ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย และ ความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ดังนี้

2.1) **ช่วงการตั้งครรภ์ / แรกเกิด / ปฐมวัย** เน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการ ตั้งครรภ์ ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่ การส่งเสริมการให้สารอาหาร ที่จำเป็นต่อสมองเด็ก และให้มีการลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน

2.2) **ช่วงวัยเรียน / วัยรุ่น / นักศึกษา** ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะ ความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความยืดหยุ่นทางความคิด รวมถึงทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และได้รับการ พัฒนาเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ รวมถึงการวางพื้นฐาน การเรียนรู้เพื่อการวางแผนชีวิตและวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยและนำไปปฏิบัติได้ ตลอดจนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน รวมถึงทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับ ความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม

2.3) **ช่วงวัยแรงงาน** ยกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะแรงงานอย่างต่อเนื่องสอดคล้อง กับความสามารถเฉพาะบุคคล และความต้องการของตลาดแรงงาน มีการทำงานตามหลักการการทำงานที่มีคุณค่า เพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ มีวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะ ทางการเงินเพื่อให้สามารถบริหารจัดการการเงินของตนเองและครอบครัว มีการวางแผนทางการเงินและ มีการออม การรับผิดชอบของพ่อแม่ต่อครอบครัว มีการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และการอำนวยความสะดวก ด้านความรู้ (Knowledge facility) เพื่อพัฒนาความรู้ แรงงานฝีมือ ความชำนาญพิเศษและการเป็น ผู้ประกอบการใหม่ รวมทั้งมาตรการขยายอายุการทำงาน

2.4) **ช่วงวัยผู้สูงอายุ** ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ ส่งเสริมให้มีการ ทำงานหลังเกษียณ ผ่านการเสริมทักษะการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพในการหารายได้ มีงานทำที่เหมาะสมกับ ศักยภาพ มีการสร้างเสริมสุขภาพ ฟันฟูสุขภาพ การป้องกันโรคให้แก่ผู้สูงอายุ พร้อมกับจัดสภาพแวดล้อมให้ เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การมีส่วนร่วม ของผู้สูงอายุในสังคม เช่น การเป็นอาสาสมัคร (Social Productivity) ส่งเสริมสินค้าและบริการสำหรับผู้ สูงอายุ (Silver Economy)

3) **การปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม** โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการ เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบ ระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนา ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้

3.1) **การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21** โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ที่มุ่งเน้น

การใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ อาทิเช่น Science (ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการตั้งคำถาม) Technology (ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี) Engineering (ความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์และการคิดเพื่อหาทางแก้ปัญหา) Art (ความรู้และทักษะทางศิลปะ) และ Mathematics (ความรู้ด้านคณิตศาสตร์และระบบคิดของเหตุผลและการหาความสัมพันธ์) การพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด/ทบทวนไตร่ตรอง (Reflection) การสร้างผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้ (Self-directed learners) การหล่อหลอมทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้หลายช่องทาง รวมทั้งการเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต

3.2) การเปลี่ยนโฉมบทบาท ‘ครู’ ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้น แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมให้เด็กเรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของเด็ก รวมทั้งปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอน และสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครูรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และวัดผลงานจากการพัฒนาเด็กโดยตรง

3.3) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ จัดโครงสร้างการจัดการการศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาค ทัวถึง และใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การยกระดับสถาบันการศึกษาในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นเลิศ ปฏิรูปการคลังด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยแยกออกจากระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน รวมทั้งมีการปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่าการวัดระดับความรู้ ตลอดจนมีการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

3.4) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการจัดระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่นผ่านการพัฒนาหลากหลาย ๆ อาทิ การพัฒนาการศึกษาออนไลน์แบบเปิด การพัฒนาระบบการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการรู้ดิจิทัล การมีระบบเทียบโอนประสบการณ์ ระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) มาตรการจูงใจให้คนเข้าสู่การ Upskill/Reskill การให้สถานประกอบการเพิ่มผลิตภาพแรงงานผ่านการพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development: CPD) ภายใต้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ นอกจากนี้ ต้องพัฒนาระบบการเรียนรู้ในชุมชนให้เข้าถึงความรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต รวมถึงการเรียนรู้และทบทวนทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การอ่านออก-เขียนได้-คิดเลขเป็น (Basic Literacy) โดยระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม การพัฒนาทัศนคติที่อยากเรียนรู้ การสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ และให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว

3.5) การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก บนพื้นฐานของความเข้าใจลุ่มลึก (critical understanding) ในประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม ของไทยและพัฒนาการของประเทศเพื่อนบ้าน

เพิ่มการรับรู้ของคนไทยด้านพหุวัฒนธรรม การเห็นคุณค่าและมีความอดกลั้น (tolerance) ต่อความแตกต่างทางความเชื่อ ความคิด วิถีชีวิต ผ่านความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อนบ้าน การแลกเปลี่ยนเด็ก เยาวชน และนักเรียน (youth and student mobility) การฝังตัวและการทำงานระยะสั้นในประเทศเพื่อนบ้าน (youth attachment and internment) ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

3.6) การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม โดยเน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัล ทักษะการคัดกรองความรู้ องค์กรความรู้ การใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับคุณค่าของครูไปพร้อมกัน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่ประชาชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและใช้ประโยชน์จากระบบการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยีการเรียนรู้สมัยใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.7) การสร้างระบบการศึกษาเพื่อดึงดูดเด็กและเยาวชนนานาชาติ โดยเน้นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีความโดดเด่นเฉพาะสาขาระดับนานาชาติ ในการให้บริการทางการศึกษา วิชาการ และการพัฒนาสมรรถนะแรงงาน ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนนักเรียน นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ เป็นศูนย์ฝึกอบรม และศูนย์ทดสอบสมรรถนะในระดับภูมิภาค

4) การตระหนักถึงพหุปัญญา (multiple intelligence) ของมนุษย์ที่หลากหลาย อาทิ ภาษา (verbal-linguistic) ตรรกะและคณิตศาสตร์ (logic and mathematical) ด้านทัศนยะและมิติ (visual and spatial) ดนตรี (musical-rhythmic and harmonic) กีฬาและการเคลื่อนไหวของร่างกาย (bodily kinesthetic) การจัดการตนเอง (intrapersonal) มนุษย์สัมพันธ์ (interpersonal) การพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ (Talents) ของพหุปัญญาแต่ละประเภท รวมถึงผู้มีความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน การสร้างสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนประชากรไทยมีอาชีพบนฐานพหุปัญญา การสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง ดังนี้

4.1) การพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อสร้างเด็กและเยาวชนไทยมีการพัฒนาที่สมดุล มีทางเลือกในการใช้ศักยภาพพหุปัญญาในการดำรงชีวิต เกิดอาชีพบนฐานพหุปัญญาที่สังคมยอมรับและเห็นความสำคัญ อาทิ นักกีฬา นักดนตรี ศิลปิน นักคิด นักเขียน รวมทั้งมีกลไกคัดกรองและส่งเสริมเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ จัดโรงเรียน ระบบเสริมประสบการณ์ (enrichment) การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ตลอดจนสร้างมาตรการจูงใจ เพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษผลักดันให้ประเทศไทยมีบทบาทเด่นในประชาคมโลก ทั้งด้านกีฬา ภาษาและวรรณกรรม สุนทรียศิลป์ ตลอดจนการวิจัย

4.2) การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุน (eco-systems) ที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษผ่านกลไกต่าง ๆ อาทิ การจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน/เครื่องมือการทำงานที่เหมาะสม การสร้างระบบเชื่อมโยงเครือข่ายวิจัยกับศูนย์ความเป็นเลิศที่มีอยู่ในปัจจุบันในรูปแบบการร่วมมือ (consortium) การมีกลไกการทำงานในลักษณะการรวมตัวของกลุ่มคนในหลายสาขาวิชา (Convergence) เพื่อรวมนักวิจัยและนักเทคโนโลยีชั้นนำให้สามารถต่อยอดงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ การสร้างความร่วมมือและเชื่อมต่อกับสถาบันวิจัยอื่น ๆ ทั่วโลก เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้นักวิจัยความสามารถสูงของไทย รวมถึงการเปิดพื้นที่ในการสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง

4.3) การดึงดูดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างชาติและคนไทยที่มีความสามารถในต่างประเทศให้มาช่วยสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับประเทศ ทั้งในรูปแบบการทำงานชั่วคราวและถาวรตามความเหมาะสมของเป้าหมายการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ รวมถึงผู้มีความสามารถที่มีศักยภาพสูงด้านต่าง ๆ ลูกหลานชาวต่างชาติที่กำเนิดในประเทศไทยที่มีความสามารถพิเศษ และการรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษจากทั่วโลก และผู้เชี่ยวชาญที่มีศักยภาพหรือทักษะสูงในสาขาต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ควบคู่กับการรักษาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทั้งคนไทยหรือคนต่างชาติที่กำเนิดในประเทศไทยได้แสดงศักยภาพและใช้ความสามารถในการทำประโยชน์และสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศ

5) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้าน กาย ใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งเน้นการเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ ที่นำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี และมี “ทักษะด้านสุขภาวะ” ที่เหมาะสม ดังนี้

5.1) การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โดยพัฒนาองค์ความรู้และการสื่อสารด้านสุขภาวะที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ให้แก่ประชาชน พร้อมทั้งเฝ้าระวังและจัดการกับความรู้ด้านสุขภาวะที่ไม่ถูกต้อง จนเกิดเป็น “ทักษะทางปัญญาและสังคม” ที่เป็นการเพิ่มศักยภาพในการจัดการสุขภาวะตนเองของประชาชน อาทิ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของตนเองให้มี ความเหมาะสม และการมีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอในการดำรงชีวิต

5.2) การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ โดยผลักดันการสร้างเสริมสุขภาวะในทุกนโยบาย (Health in All Policies) ที่ให้หน่วยงานทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสุขภาพของประชาชน เพื่อลดภัยคุกคามที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสุขภาวะคนไทย เช่น ยาสูบ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มลพิษทางสิ่งแวดล้อม อาหารที่ให้โทษต่อสุขภาพ อุบัติเหตุบนท้องถนน และกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-communicable diseases : NCDs) เป็นต้น

5.3) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี โดยส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นมิตรต่อสุขภาพและเอื้อต่อการมีกิจกรรมสำหรับยกระดับสุขภาวะของสังคม จัดทำมาตรการทางการเงินการคลังที่สนับสนุนสินค้าที่เป็นมิตรต่อสุขภาพ สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ช่วยในการเสริมการมีสุขภาวะ รวมทั้งกำหนดให้มีการประเมินผลกระทบ ด้านสุขภาพโดยชุมชนและภาคประชาชนก่อนการดำเนินโครงการที่อาจกระทบต่อระดับสุขภาวะ

5.4) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการสร้างความเลิศทางด้านบริการทางการแพทย์และสุขภาพแบบครบวงจรและทันสมัย ที่รวมไปถึงการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ในการให้คำปรึกษา วินิจฉัย และพยากรณ์การเกิดโรคล่วงหน้า การพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพทางไกลให้มีความหลากหลาย เข้าถึงง่าย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาคอขวดทางการแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญในพื้นที่ห่างไกล มีการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์เข้ากับอินเทอร์เน็ต (Internet of Things) ทางด้านสุขภาพ อาทิ การพัฒนาอุปกรณ์อัจฉริยะ (Smart devices) ในการวัดอัตราการเต้นชีพจรหัวใจและส่งข้อมูลให้แพทย์ทราบทันที และจัดให้มีระบบการเก็บข้อมูลสุขภาพของประชาชนตลอดช่วงชีวิตให้มีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานความยั่งยืนทางการคลัง รวมถึงการปฏิรูประบบการเก็บภาษีและรายจ่ายเพื่อให้บริการด้านสุขภาพ ตลอดจนการปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพในการสร้างสุขภาวะที่ดีให้กับประชาชนทุกช่วงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ พอเพียง เป็นธรรม และยั่งยืน

5.5) การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่ โดยให้ชุมชนเป็นแหล่งบ่มเพาะจิตสำนึกการมีสุขภาพดีของประชาชน ผ่านการจัดการความรู้ด้านสุขภาพที่เป็นประโยชน์และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การสร้างสุขภาวะที่พึงประสงค์ระหว่างกัน โดยรัฐจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกให้ชุมชนสามารถสร้างการมีสุขภาพดีของตนเองได้ เช่น ให้ความรู้ สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดการสุขภาวะแก่ประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น เพื่อให้ชุมชนเป็นพื้นที่สำคัญในการจัดการสุขภาวะของแต่ละพื้นที่

6) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (eco-systems) มุ่งเน้นการสร้างความรู้ดีมีสุขของครอบครัวไทย การส่งเสริมบทบาทในการมีส่วนร่วมของภาคีรัฐ ภาคเอกชน ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้

6.1) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย เน้นการสร้างความรู้ในการวางแผนชีวิตและการสร้างครอบครัว ความรอบรู้ด้านการเงินและการวางแผนการเงิน การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาครอบครัว ดังนี้

6.1.1) การส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย พัฒนาทักษะชีวิตและการเรียนรู้ การทำงานและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพของประชากรแต่ละช่วงวัย โดยเริ่มจากการสร้างบุตรที่มีคุณภาพ มุ่งเน้นการสร้างความรู้ที่ถูกต้องให้กับกลุ่มคนก่อนก้าวมาเป็นพ่อแม่ ตั้งแต่การพัฒนาก้าวเข้าสู่บริการสุขภาพ การส่งเสริมวางแผนครอบครัว การตรวจเช็คความพร้อมในการสร้างครอบครัว การส่งเสริมอนามัยการเจริญพันธุ์ในกลุ่มแม่ เพื่อส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพในกลุ่มประชากรวัยเจริญพันธุ์ทุกกลุ่มให้มีประชากรที่มีคุณภาพ

6.1.2) การสร้างครอบครัวที่เหมาะสมกับโลกในศตวรรษที่ 21 โดยส่งเสริมความรู้ในการวางแผนชีวิตที่เหมาะสมกับค่านิยมของคนรุ่นใหม่ มุ่งเน้นการให้ความรู้ผู้ที่จะมาเป็นพ่อแม่/ผู้ปกครองในเรื่องโภชนาการ วิธีการเลี้ยงดู วิธีการสื่อสาร และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม บนฐานความรู้ทางวิชาการตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์และถึงช่วงอายุต่าง ๆ ของการเลี้ยงดูบุตร รวมถึงขยายผลไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีในลักษณะของโรงเรียนพ่อแม่ในวงกว้าง เพื่อมีส่วนช่วยในการสร้างพัฒนาการวางพื้นฐานความคิด ทักษะอารมณ์ ทักษะสังคม ทักษะทางการเงิน และพัฒนาความเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ มีวินัย มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มัชยัสถ์ อดออม มีความรับผิดชอบ และพึ่งพาตนเอง จัดให้มีสถานที่ บุคลากร และทรัพยากรที่จำเป็นในการให้คำปรึกษาในการเสริมพลังสายใยภายในครอบครัวและส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรปกครองท้องถิ่นทุกแห่ง โดยให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ชุมชน ผู้ประกอบการที่ไม่แสวงหากำไร เครือข่ายจิตอาสา เป็นต้น

6.1.3) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง โดยเน้นการส่งเสริมการเกื้อกูลกันของคนทุกวัยในครอบครัวในการดูแลสมาชิกในครอบครัว การส่งเสริมนโยบายการสร้างสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานทั้งมาตรการส่งเสริมให้พ่อแม่ที่มีบุตรก่อนวัยเรียนและต้องทำงานในสถานประกอบการมีเวลาในการเลี้ยงดูบุตร มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดสวัสดิการเกื้อกูลและเสริมพลังลูกจ้างได้มีเวลาในการดูแลบุตรก่อนวัยเรียนและ/หรือพ่อแม่ที่อยู่ในภาวะพึ่งพา มีมาตรการทางการเงินสนับสนุนผู้ประกอบการที่ลงทุนทางสังคม เพื่อผู้ประกอบการที่จัดบริการเชิงสังคมในการสนับสนุนครอบครัว การส่งเสริมสนับสนุนภาคเอกชน/สถานประกอบการจัดบริการที่ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสนับสนุนครอบครัวในการเลี้ยงดูบุตรและการดูแลผู้สูงอายุ เช่น สถานดูแลเด็กปฐมวัย

สถานดูแลผู้สูงอายุรูปแบบต่างๆ เป็นต้น การสนับสนุนบทบาทของชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามาเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว โดยเฉพาะกลุ่มครอบครัวเปราะบาง อาทิ การมีระบบพี่เลี้ยงชุมชน มาตราการสนับสนุนการบริหารและพัฒนาเด็ก รวมทั้งปรับปรุงกฎหมาย กำหนดบทบาท และจัดสรรทรัพยากรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเสริมพลังครอบครัว ควบคู่กับการปฏิรูปสื่อให้มีบทบาทในเชิงสร้างสรรค์ ในการให้ความรู้ต่อการพัฒนาครอบครัว

6.2) การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างบรรทัดฐานที่ดีในสังคม การสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของประชากรให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม รวมทั้งสนับสนุนด้านวิชาการและสร้างนวัตกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

6.3) การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน โดยเน้นให้พ่อแม่มีวัฒนธรรมที่ปลูกฝังให้ลูกเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ชีวิต ดนตรี กีฬา ศิลปะ รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน เปิดพื้นที่แห่งการเรียนรู้ และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม เอื้อแก่ครอบครัวทุกลักษณะ รวมถึงจัดให้มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมสาธารณะให้เป็นศูนย์รวมแห่งการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน อาทิ ศูนย์เยาวชน ศูนย์กีฬาและนันทนาการ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ

6.4) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างกระทรวง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการเชื่อมโยงข้อมูลรายบุคคลที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาตนเอง สุขภาพและการพัฒนาอาชีพในตลอดช่วงชีวิต (ตั้งแต่เกิดจนตาย) เพื่อเสริมและสร้างศักยภาพของการดำเนินงานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามพันธกิจของแต่ละกระทรวงให้มีความเข้มแข็ง และตอบโจทย์ประเทศ เป็นฐานข้อมูลการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง และศักยภาพบุคคลของประเทศ นำไปสู่การตัดสินใจระดับนโยบายและปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคนไทยอย่างมีทิศทางและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต รวมถึงข้อมูลที่สนับสนุนการผลิตกำลังแรงงานที่มีทักษะตรงต่อความต้องการของตลาดงานในอนาคต และใช้ประกอบการตัดสินใจในการศึกษาต่อ ธนาคารคลังสมองเพื่อรวบรวมผู้สูงอายุที่มีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และทักษะ ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ

7) การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ โดยมุ่งส่งเสริมการใช้กิจกรรมนันทนาการและกีฬาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน การสร้างนิสัยรักกีฬาและมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการใช้กีฬาและนันทนาการในการพัฒนาจิตใจ สร้างความสามัคคีของคนในชาติ หล่อหลอมการเป็นพลเมืองดี พัฒนาคูณภาพชีวิต การพัฒนาทักษะด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศและกีฬาเพื่อการอาชีพในระดับนานาชาติในการสร้างชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศชาติ รวมถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

7.1) การส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิต โดยส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน ประชาชนทั่วไป บุคคลกลุ่มพิเศษ และผู้ด้อยโอกาส มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการออกกำลังกาย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการเล่นกีฬาบางชนิดที่มีความจำเป็นต่อทักษะในการดำรงชีวิต (ว่ายน้ำ ยิมนาสติก มวยไทย) รวมทั้งการมีอิสระในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ตามความถนัดหรือความสนใจเฉพาะบุคคล และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีชีวิต เพื่อพัฒนาจิตใจ สร้างความสัมพันธ์อันดี หล่อหลอมจิตวิญญาณและการเป็นพลเมืองดี

7.2) การส่งเสริมให้มวลชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ โดยเน้นการจัดกิจกรรมกีฬา สร้างโอกาสและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาอย่างต่อเนื่อง การปลูกฝังให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกีฬา มีระเบียบ วินัย รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย และรู้จักการขอโทษ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐาน ด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางกีฬาและนันทนาการที่มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับประชาชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย

7.3) การส่งเสริมการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศและต่อยอดสู่ระดับอาชีพ โดยมุ่งการสร้างและพัฒนานักกีฬาของชาติ การเฟ้นหานักกีฬาที่มีความสามารถ สร้างพื้นที่และโอกาสในการแข่งขันแสดงศักยภาพด้านกีฬา นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การกีฬา การส่งเสริมการจัดกีฬาระดับนานาชาติ และสร้างแรงบันดาลใจในการต่อยอดความสำเร็จจากความเป็นเลิศสู่การประกอบอาชีพและมีเส้นทางอาชีพที่มั่นคง ควบคู่กับส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรมด้านการกีฬา นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การกีฬา การจัดการความรู้ และพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อนำมาใช้ส่งเสริมและสนับสนุนกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ กีฬาเพื่อการอาชีพ และนันทนาการเชิงพาณิชย์

7.4) การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬา (Sport Industry) และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาและนันทนาการอย่างครบวงจร โดยการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของการลงทุนและฐานผลิตด้านอุตสาหกรรมกีฬาและธุรกิจเกี่ยวเนื่องของภูมิภาคเอเชีย (Sport Hub) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและนันทนาการ การสนับสนุนและส่งเสริมผลิตบุคลากรและการพัฒนานวัตกรรมที่สนับสนุนอุตสาหกรรมกีฬา รวมทั้งมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการกีฬาและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาที่สอดคล้องกับศักยภาพและประเภทของธุรกิจอุตสาหกรรมกีฬา

7.5) การพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการ โดยมุ่งสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการทั้งครูหรือผู้สอนกีฬา ผู้ตัดสินกีฬา นักวิทยาศาสตร์การกีฬา ผู้บริหารการกีฬา อาสาสมัครกีฬา อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้เด็ก เยาวชน ประชาชนทั่วไป บุคคลกลุ่มพิเศษ และผู้ด้อยโอกาส ได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนสามารถต่อยอดศักยภาพในการพัฒนาเป็นบุคลากรทางการกีฬาและนันทนาการที่มีมาตรฐานของประเทศ

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

24 มกราคม 2561